

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor-grófnak, 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adóznak vissza.	Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felülső szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 ft — kr. Félévre . . . 3 ft — kr. Negyedévre . . . 1 ft 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr Nyitlifer soronként 50 kr. Többszöri hirdetéseknek ennedmény
--	--	---	--	---

A keddi ülés.

(b. f.) A haldokló kormány kedden Román Miron gör. kel. román metropolita kegyelméből egy szótöbbségnyi győzelmet aratott. A felekezetnélküliség általánosságban elfogadottat s mivelhogy Jósika báró azt a kedvező, de általunk már kellő értékre leszállított hirt hozta Bécsből, hogy Agliardi nuncius bécsi állása megrendült és mivelhogy az a hír is elterjedt politikai körökben, hogy Bánffy báró is kap legfelsőbb kéziratot: mindezeknél fogva nagy volt az öröm a kormányban. Győzelem az egész vonalon! De ez az öröm csak egy hajszálon függött. Az 1 szótöbbséget is csak úgy tudta gyártani Vay Béla báró, a ki a beteg Szilágy Józsefet helyettesítette a főrendiház elnöki székén, hogy minden szokás és törvény ellenére megtagadta a távollevő főrendek névsorának felolvasását, noha az ellenzéknek még öt-hat szavazata állott rendelkezésére, minek folytán már az első szavazás is az ellenzék javára döntötte volna el a győzelmet. A mi pedig a Bécsből érkezett híreket illeti, azok minden tekintetben még nagyon is rászorulnak a megerősítésre. De erről más helyen lesz szó. Lássuk előbb a keddi szavazásokat.

A kormány tehát 1 szótöbbséggel általánosságban keresztülvitte a felekezetnélküliséget. De boldog Isten, milyen vita árán! Mennyi felszólalásba került, a mig tisztán félreérthetetlenül lehetett feltenni a szavazás alá bocsátandó kérdést. És mindezt a zavart a kormány okozta. Okozta pedig szántszándékosan, hogy megteveszsze az ellenzékét és okozta törvény- és alkotmányellenesen. Az a kormány, a mely radikális irányánál fogva rendszeresen gúny és megvetés tárgyává tette hazánk multját és különösen az 1848 előtti törvényhozási szervezetünket, ugyanaz a kormány most megszegi a jelenleg érvényben levő törvényeken alapuló parlamenti szokást és hivatkozva a *conclusum dietalára* kizárja az újból való tárgyalásból egy törvényjavaslat azon fejezeteit, melyeket

a két ház már elfogadott. De hiszen, mit ér a vallás szabad gyakorlatáról szóló javaslatnak I. és II. fejezete egymagában, a javaslat alapelve, a felekezetnélküliség nélkül? Aztán ha a képviselőház házszabályai értelmében háromszor tudta tárgyalni az egész javaslatot, miért nem tehetné volna ugyanezt ugyancsak házszabályai alapján a főrendiház? Avagy a nagy többségében önálló, független tagokból álló főrendiháznak kevesebb joga volna, mint a vesztegetés, preszsió és törvénysértés árán összetákolts a nép jogait lábball tipró u. u. képviselőház? Dehát a kormány nagyon féltette a javaslatnak már elfogadott fejezeteit s ezért elevenítette fel az 1848 előtt divott, de azóta törvény útján hatályon kívül helyezett *conclusum dietalét*, mely szerint a két ház által már elfogadott javaslatok részei többé nem tárgyalhatók.

Ha sikerült volna a kormánynak ezen fraudulózus terve, az igen veszedelmes precedenst alkotott volna a törvényhozás mindkét házára nézve. De a főrendek jobban tudják megővni alkotmányunkat, mint a liberális kormány és nagy halára kötelezték a képviselőházat is azzal, hogy végre is úgy tétetett fel kedden a kérdés, hogy nem a javaslat III. és IV. fejezete, hanem a harmas bizottság jelentése fölött történt a szavazás. Évvél, mint helyesen jegyzi meg egyik budapesti lapársunk, a kontroverzia egy konkrét kérdésre szorított, a nélkül, hogy a *conclusum dietale* elvi kérdésében precedens alkottatott volna.

Denique ezen szavazásnál a kormány győzött 1 szótöbbséggel. De már a részletes tárgyalásnál az ellenzék kerekedett fölül és újra leszavazta a felekezetnélküliséget.

Ezzel ismét »sérelem« esett a kormány elveinek »integritásán« és most, a szavazás után, megint ott vagyunk, a hol voltunk a szavazás előtt; azaz a képviselőház és utána a főrendiház ismét és ismét fogja tárgyalni és elfogadni, illetőleg elvetni a felekezetnélküliséget. Az ellenzék tetemes része konciliánsan ki akarta egyenliteni a diplomáciákat a főrendek és a népképviselők közt és ezért Szapáry

Gyula gróf ismeretes módosítása mellett volt, mely szerint a szönyegen levő két javaslat egybe olvasztassék, a felekezetnélküliség pedig eljettessék. De a kormány megfoghatatlan elvakultságában makacsul ragaszkodott »elvei integritásához« s ennél fogva az ellenzéknek nem marad egyéb hátra, mint szintén megmaradni intranszigenz álláspontján. Pedig a kormánynak előbb kellene, hogy engedjen, mert egyházpolitikáját csak az elzúllott képviselőház támogatja, míg ellenben a főrendek a népet, a katolikus egyházat képviselik, ezeknek pedig a liberális egyházpolitika nem kell.

Dehát a kormány itt is bukni akar, ergo bukják. A főrendi ellenzék nem adja fel álláspontját s eddigi eljárásához híven ezentul is határozottan állást fog foglalni az egyházpolitika ellen. De voltaképen nem is a szavazások adják meg a keddi ülésnek jelentőségét, hanem a *hercegprimás*, a ki beszédeben ünnepelesen kijelentette, és tanubizonyságot tett a mellett, hogy a nuncius Magyarországon nem avatkozott bele a mi belügyeinkbe. A hercegprimás e szavakkal, habár csak indirekte, de félreérthetetlenül felszólítja Bánffy bárót, álljon elő végrehalárára vádjainak *bizonyítékaival*. Bánffy báró nem válaszolt. Qui tacet, consentire videtur.

A helyzet.

(—z.—c.) Sajnáljuk, de hétfő óta nem történt semmi, a mi megjavította volna a kormány helyzetét. Ismételtük, sajnáljuk ezt, de nem tehetünk róla. A külügyminiszter még él és uralkodik hivatalában, a nuncius hasonlóképen, a jegyzék még nem ment Rómába, Bánffy báró még nem kapott elégtételt, az a bizonyos legfelsőbb kézirat is konokul késik, Ausztriában pedig napról napra terjed az Agliardi mellett tüntetés, szóval hétfő óta minden a régiben maradt, csak két újabb esemény történt a közben: A főrendiház harmadszor is leszavazta a felekezetnélküliséget, a kormány követeléseit pedig arra redukálódta, hogy Agliardi

egyszerűen menjen. Ekkor aztán feleslegessé válik a jegyzék elküldése. És már is nagy vitézül lovagoltak ezen a nagy és merész gondolaton, de a dicsőség csak egy napig tartott, s ma új blamázs, megaláztatás és vereség előtt áll a kormány.

Az történet ugyanis, hogy a „Pester Lloyd“ keddi esti lapja a következő felütő hírt közölte:

Jósika Samu báró miniszter, a ki ma reggel Budapestre érkezett, a délelőtti folyamán részt vett egy minisztertanácsban. Jósika nagyon fontos közleményeket hozott magával, a melyek a függő kérdések kedvező megoldását helyezik kilátásba. Hogy milyen természetűek a miniszter közleményei, arról természetesen semmit sem tudhatunk.

Ugyancsak a P. Lloyd esti lapján közli a következő bécsi táviratot:

A magyar kormány lépései, mint egészen biztosan hírlik, rendkívül kedvező eredményre vezetnek, a mennyiben *egész biztosra vehető Agliardi nunciustól itteni állásából való visszahívása. Ez az eklatáns elégtétel fölöslegessé tesz minden, a különben is Kálnoky által tervezett reklamációt Rómában.*

Micsoda rémséges ujjongás támadt erre a liberálisok között! De már tegnap az a hallatlan eset adta elő magát, hogy egyik felhivatalos újság híret megerősítve egy másik felhivatalos újság. A *Bud. Tid.* tudniillik tegnap jelentette:

Bécsből azt a nagy fontosságú hírt vesszük, hogy ott beavatott politikai körökben meg vannak győződve arról, hogy a római szent szék épúgy, mint maga Agliardi nunciust nem tartják a kuria érdekében állónak azt, hogy Agliardi nunciust továbbra is állandóan megmaradjon Bécsben a szentszék képviselőjének, mivel e tekintetben a személyesére a pápát

és a monarchia közös külügyminiszterét egyaránt bizonyos feszélytől kimélné meg. Lehet, hogy a beavatott körökben hangoztatott ezen hír birta a „Pester Lloyd“ bécsi tudósítóját azon közlésre, hogy Agliardi nunciust most visszahívják, a mi *annyanban téves, hogy azonnali visszahívásáról szó nem lehet.* Abban azonban teljesen igaza van a „Pester Lloyd“-nak, hogy a Rómában teendő lépés ennek következtében elvesztette akut jellegét.

Tegnap este azonban olyan híreket vettünk egyszerre több helyről, melyekből kétségtelenül kiviláglik, hogy a *kormány ismét vagy új hallatlan indiskréciót követett el,* vagy pedig máris utolsó perceit éli és a halállal küzd. Ezen legújabb híreinket a következőkben csoportosítjuk össze;

Agliardi nem megy!

Budapest, máj. 15. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai reggeli lapokban megjelent azon hír, hogy *Agliardi nunciust Bécsből visszahívátnék* mint leghitelesebb helyről jelenthetem. *minden alapot nélkülöz. A nunciust visszahívásáról szó sincs és Agliardi bécsi pozíciója erősebb mint valaha.*

Budapest, május 15. A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: A bécsi „Fremdenblatt“ mai esti lapja írja: Az a Budapesten elterjedt hír, mely szerint *Agliardi visszahívása* ténynek tekinthető, *illetékes helyen szerzett információk szerint teljesen alaptalan.* Fel nem deríthető, mily tévedés alapján vagy mikép tudott ez a hír oly határozott formában fellépni.

Bécs, máj. 15. A es. kir. Távirati Iroda jelenti: A *Pester Lloyd* azon *jelentése,* mely szerint Agliardi nunciust

visszahívása ténynek tekinthető, csakis *érthetetlen tévedésen alapulhat,* mert *itteni illetékes körökben mitsem tudnak* arról, mi e hírt megerősítene.

A nunciust nyilatkozatai.

A *„Magyarország“* tegnap este megjelent száma közli nevezett lap bécsi tudósítójának egy, a nunciussal folytatott beszélgetését, melynek lényegét a következőkben adjuk, megjegyezvén, hogy a *„Magyarország“* tudósítása úgy, a mint megjelent, több tekintetben nem lehet korrekt reprodukciója a nunciust nyilatkozatainak.

A tudósítás szerint a nunciust visszahívásáról szóló hírt úgy a nunciaturában, mint a külügyminiszteriumban *töve s nek* jelentették ki.

Agliardi nunciust a *M-g* tudósítójával folytatott beszélgetés folyamán kijelentette: Róméli, hogy valamikor bíboros lesz, de ehhez ma még fiatal.

A hercegprimás főrendiházi beszéde a nunciustnak igen megtetszett. A hercegprimás e beszédben csak tényeket erősített meg. Ő, a nunciust nagyon tiszteli a hercegprimás magyar közjogi állását, de a püspöki karban külön állása a hercegprimásnak nincs.

A primás csak különös esetekben levelezhet a pápával, mert egyházi ügyekben csak a nunciust a pápa helyettese.

Franciaországban a lyoni érsek a primás címét viseli, a strassburgi érsek is primás, de ők csak primi inter pares. A hercegprimás viseli a pápa született legátusának címét, de ilyen legatus natus tizenhét van, és egyiknek sinec valami kiváltságos joga.

TÁRCA.

Prágai levelek.

— A „Fejérmegyei Napló“ saját levelezőjétől. —

Prága, május hó.

Kétségtelen, hogy korszakalkotó mozgalmat élünk. A liberalizmus lassan, de biztosan legazdálkodik és örökbe lépnek édes fiai, a szocializmus és az anarchizmus. Mindenütt forrongás, mindenütt elégtelenség észlelhető és a türhöten állapotok a katolikusokat is szorosabb egyesülésre, erősebb együttműködésre sarkították. Az irányok és szellemek különválása. Ez a legutóbbi évek karakterisztikuma. Ez a processzus végbe megy a cseh korona országában is, minthogy azonban itt hiányzik az erős akarat, külső befolyás, ezért a mozgalom minálunk nem oly intenzív és nem halad olyan rohamosan, mint például Belgiumban és Magyarországon.

A katolikusok minálunk is szervezkednek és ebbeli tevékenységük három fő irányban nyilvánul: katolikus-politikai és keresztény-szociális irányban és az irodalom terén. Minden irányban sokoldalulag szervezett katolikus párt még nincsen minálunk, de e párt megteremtésére már is törtenek az előkészületek és talán már nagyon közel van az az idő, a midőn Csehországban is tisztán katolikus párt fog beleszólni a közélet összes kérdéseibe.

A katolikusok politikai mozgalmának fűtere eddig nem Csehország volt, hanem Morvaország. E tartományban a katolikusok

sok politikai tekintetben meglehetősen szervezkedtek, míg ellenben Csehországban csak most indult meg ez irányban a mozgalom. Midőn észrevettük Morvaországban, hogy a szabadelvű ifjú csehek pártja Morvaországra is ki akarja terjeszteni hálóját és hogy oda is küldi agitátorait, a papság, támogatva néhány híthű világi katolikus által nyomában hozzálatott a katolikusok szervezéséhez. Az ifjú csehek az u. n. *Strana lidová-t* (néppárt) alakították, melynek intézője egy megkeresztelkedett zsidó, dr. Stransky ügyvéd, kinek családja még ma is zsidó, alvezére pedig dr. Tuesek ügyvéd, a ki nomróg még ó-cseh, konzervatív volt. E párttal szemben a katolikusok politikai egyeteket alakítottak, még pedig olyan sikerrel, hogy nincs ma város vagy nagyobb község Morvaországban, melynek ilyen katolikus-politikai egylete ne volna. E gyors és örvendétes terjedés első sorban a morva papság lelkes tevékenységének köszönhető, másodsorban pedig annak, hogy a cseheknek Morvaországban még több politikai jogot kell kiküzdeniök, mint Csehországban és hogy a liberális elvek itt még sokkal kevésbé mélygyeztek meg a népet, mint Csehországban.

A katolikusok politikai szervezése körül a legfőbb érdem dr. Bauer brünni püspöké. Igaz, a püspök inkább közvetve, mint közvetlenül folyt be a szervezkedésbe, de tekintetbe kell vennünk, hogy a főpapok állásával nem igen fér össze a tevékeny agitáció. Ők csak buzdíthatnak, pártolhatnak.

Ezek a katolikus politikai egyletek nem léptek föl mint önálló párt, hanem csak egyik szárnyát képezik a konzervatív

nemzeti pártnak, a *narodni strana*-nak, mely az ó-cseh párt neve alatt is ismeretes. Ez a párt Morvaországban még ma is a cseh lakosság többségét képviseli, míg ellenben Csehországban a legutóbbi évek óta a liberális ifjú csehek dominálnak. Ha a kormány és a bírodalmi tanács német többsége a csehek ellen elkövetett igazságtalanságokkal nem dolgoznék a liberális cseh ellenzék kezére, akkor Morvaország csehei közt egyáltalában nem volna hely a liberálisok számára, hiszen már ugyszólván szálló igévé lett a morvaiknak az az elnevezése, hogy: cseh tiroliak, a mi annyit tesz, hogy híthű katolikusok.

A konzervatív *narodni strana* katolikus szárnyának vezére Belesedi Eghert gróf, ennek halála óta pedig Serónyi Ottó gróf. Az egész *narodni strana* vezére előbb Prázák báró volt, ki utóbb miniszter lett, mire aztán a pártvezérségben dr. Srom ügyvéd követte. A katolikus szárny sajtó organuma a Brünben megjelent „Hlas“ c. napilap. Morvaország katolikusai, mint már említettem, nem mint önálló párt léptek fel, mindazonáltal már több ízben annak a nyílt kijelentésére készítették a *narodni strana*t, hogy a katolikusok vallási meggyőződésének védelmét programmja egyik alkotó részének tekintik. Más kérdés az, vajjon ez az állapot így fenntartható-e? A múlt évi brünni kath. nagygyűlés alkalmával a morva tartománygyűlés cseh klubja mint ilyen állást foglalt a nagygyűléssel szemben, a mivel a cseh képviselők behívnyították, hogy konzervatívoknak nevezik magukat ugyan, de azért többségük mégis a liberalizmus felé hajlik. *Krikava G. C.*

A nyitrai választási büntény.

A „Nyitrai Szemle” vevőnk át a következőket: Alkalmunk nyílt betekintést nyerni a nyitrai választásról beterjesztett jegyzőkönyv egyes tételeibe. Szeliden szólva az a valótlanok, a szemfényvesztésnek egész láncolata, mely arra támaszkodik, hogy az igazoló bizottság a parlamentben egy sem fogja kezébe kapni a nyitrai választók eredeti névjegyzékét, azért egész nyugodt lelkiismeretlenséggel, pártját ritkító cinizmussal az elutasított választók neve mellé odatették: *nem fordul elő*.

Igy például Szollár Albert úzbégi elutasított szavazó polgár neve mellett a jegyzőkönyvben az van, hogy nem fordul elő. Ez teljesen valótlan, mert Szollár Albert az úzbégi szavazók listájában a 45. tétel alatt van felvéve; vagy például Szabó Ferenc bodoki szavazóról ugyanaz (nem fordul elő), pedig Szabó Ferenc a bodoki jegyzék 35. számú tételében szerepel. Ugyancsak a választási jegyzőkönyv állítása szerint Lieszkovszky József molnosi lakos nem fordul elő, pedig ott van a 13. tétel alatt. Legérdekesebb azonban az a kettős kitétel, hogy *nem fordul elő és azonossága meg nem állapítható*. Ilyen megjegyzés van például a többi közt Janicsi Ádám úzbégi lakos mellett. Hiszen ha nem fordul elő, minek annak azonosságát is megállapítani, ha benne sincs a névjegyzékben?

Geszthe, Pográny, Bodok, Úzbég, Tormos, Molnos, Elecske községekben változtatás kedvéért azt alkalmazták, hogy *személyazonossága megállapítható nem volt*. Képzeli el, hogy ott van az egész község az udvaron, egy része már a folyosón, vagy a szavazó szobában és nem lehet megállapítani a személyazonosságot. Bodok község 47 szavazójából leszámítva a két zsidót, mind a negyvenöt leszavazott Zichre. Ott volt tehát 45 emberünk, tehát 45 tanunk s mégis a 19 visszautasított Zichy-szavazatot közül 8-at azért utasítottak el, mert „személyazonosságuk megállapítható nem volt”. — Am ha nem volt megállapítható és ha azok másnak neve alatt szavazni mertek, vádolják be a büntető törvénykönyv 184. §-a alapján, mely egy havi börtönt és 100 frtig terjedhető pénzbüntetést ró arra, a ki másnak neve alatt szavaz, vagy csak szavazásra jelentkeznek is.

Vádoljanak be bennünket, mint hünrészeseket, kik azokat az embereket szavazni behoztuk. Vagy pedig gyűződjének meg személyazonosságukról, hiszen ott van tanunk az egész falu.

Hanem persze a választási elnökség néven összeállított kompanyia, midőn látta folytonosan szaporodni a Zichy-választókat, úgy tett, mint a gondos kertész, ki csak néhány szükséges ágat tör meg a tőkén, a többi, bármennyi volna is, mind — lenyesi. De aztán ne mondjátok, hogy eskütothöz híven, igazság szerint jártatok el. Ne mondjátok, hogy a nyitrai kerület képviselőjét a szavazók többsége választotta, ne mondjátok, hogy az elnyomás erőszak hazája Oroszország. Egyébként bizunk a parlamenti igazoló bizottság igazságszeretetésében, mely ráfogja sűtni a megfelelő bélyeget a nyitrai választási manipulációra.

Ismeretes, hogy az első nyitrai választás alkalmával, Tarnóczy Gusztáv méltó párja, dr. Szulyovszky Dezső másodelnök, számos nyitrai választót, köztük 11 nyitrai papot, több kereskedőt és iparost, kiket nagyrészt személyesen ismer, nyomban a választás után bünyenítő feljelentést tettek Szulyovszky ellen. A panaszosok kihallgatása e hét folyamán f. hó 7, 8, 9. és 10-én ment végbe; a vizsgálatot Török Vince, tsvéki vizsgálóbíró eszközölte. A vádlók valamennyien kívánják, hogy Szulyovszky a büntető törvény 179. illetve 184. §-a alapján elítéltesse.

BELFÖLD

— **A kath. sajtó üldözése.** A „M. Á.” írja: Győrben vetjük a hirt, hogy ott tegnapielőtt (máj. 13-án) az egyházmegyei sajtóintézetben a kir. ügyészség házkutatást tartott és lefoglalta Horváth Károly pannonhalmi főmonostori könyvtáros „Eberesztó szózat a keresztény magyar néphez” című verses röpiratának ott levő példányait. E brutális eljárás csak a mi nyomorúságos

sajtótörvényeink mellett volt lehetséges, mert egyenesen szólva, ostoba eljárás az, ha konfiskálnak oly sajtótermékeket, melyek ellen a sajtóper megjelenésük alkalmával meg nem indították. Mi ismerjük a kérdéses röpiratot, mely hónapok előtt a vidéki kath. lapokban is megjelent anélkül, hogy a királyi ügyészség megütöközött volna rajta. Ugy látszik Győrben nagyon félhetik egyes liberális urak a kerületeiket, hogy ily kétségbeesett eszközökkel próbálkoznak a kath. politikai törekvések elnyomására. számíthatva arra, hogy az esküdtészek célszerűtlen összeállítás folytán esetleg sajtóper is nyerhetnek. Növeli a győri esetnek súlyát, hogy a hozzánk érkezett jelentés szerint, a kir. ügyészség foglalta le a példányokat, holott a sajtótörvény becsületes értelmezése szerint a lefoglalás csakis a sajtóügyi vizsgálóbíró végzése alapján eszközölhető és pedig nem a bírói, hanem a rendőri közegek által. A budapesti kir. tábla területén legalább így értelmezik a törvényt. A vicinális lángész persze túlteszi magát az ilyeneken. Várjuk az esetről a közelebbi részleteket s egyelőre csak megbotránkosásunknak adunk kifejezést, hogy a szabadelvű hatalom a legcudarabb abazolutikus fegyverekkel, a közsabadság megsértésével akarja megingott uralmi rendszerét a felfordulástól megmenteni.

— **Főispán a néppárt ellen.** Szalavszky Gyula, Trencsénmegye főispánja, mint a Ny. Sz.-nek Csacáról jelentik, legutóbb ott járt, hogy a néppárti mozgalmakat közvetlen szemügyre vegye. A oszcai prépostot T v r d y Ignác Trencsénből felkérték, hogy néhány napig vendégül fogadhasa a főispánt, de azt üzenté neki, hogy o d a k ü n n t á g a s a b b. A főispán tiszteletére bankettet is rendeztek, melyen csupa tisztviselő s zsidó volt jelen, a papsgás közül senki, csupán a rakovai lelkész társainak nagy indignációja közepett tiszteletgel a főispánnal. Polyó hó 4-én Kiszuca-Ujhelyen járt a főispán, hasonló szárdékkal, de ott is azon eredményre jutott, hogy ha csak nem fogják a nyitrai választás mintáját követni, a kormánypart akár becsukhatja a butikot a két kerületben.

— **A liberális „majoritás”.** A képviselőház tagjainak száma 413 (a horvátok nélkül). Jelenleg két mandátumnak (Zichyfalva és Zilyom) nincs gazdája. A meglévő 411 mandátum közül 210 kormánypárti (azoknak is egyike, a nyitrai meg van támadva), 62 nemzeti párti, 101 közjogi ellenzék, 37 pártokivüli és 1 néppárti. A 210 kormánypárti mandátummal szemben tehát áll 201 ellenzéki mandátum. Ha tehát most olyan szavazásra kerülne a dolog, mely tisztán belügyi kérdésben a bizalmi kérdést involválva és ha az összes képviselők szavaznának (az elnök természetesen nem szavaz), akkor a kormány többsége 8 szavazatot tenne ki és még akkor a mandátummal bíró összes minisztereknek és államtitkároknak kellene szavazniok, mert különben a kormány kisebbségben maradna. Így nézne ki a képviselőházban a kormány többsége, ha nem volnának ennek a kormánynak titkos hívei a Kossuth-pártban.

— **A főrendi házból.** A főrendiház 1895. évi május hó 13-án tartott ülésében az igazoló bizottság jelentése alapján herceg Odescalchi Géza, Somssich Imre és Festetich Kálmán grótok, örökös jogu főrendiházi tagok nevét a főrendek jegyzékébe pótlólag beiktatta.

KÜLFÖLD.

— **A Vatikánból.** Az „Osservatore Romano” közöl egy rövid pápai körlevelet, melyben a szent atya ajánlja, hogy a pünkösöd hetében tartott kilenc napi ájtatosság alatt kérjék a hívők az Istent, hogy a

disszidensek visszatérjenek a kath. anyaszentegyház kebelébe.

— **Ausztria.** A bécsi liberálisok veresége teljes. Jelentették már keddi külön lapunkban, hogy dr. Luenger, az antiliberálisok vezére Bécs városa első alpolgármesterévé választatott. Még ugyanaznap az az előrelátót esemény történt, hogy dr. Gröbl, Bécs liberális főpolgármestere lemondott ezen állásáról és hogy dr. Luenger nyomban átvette az ügyek vezetését. Legközelebb lesz az új főpolgármester választása és bizonyosra vehető, hogy a választás Luengerre fog esni. Ezzel a bécsi liberálisok veresége teljes. 35 évig saargatták zsidó iga alá hajtották Bécset s egyáltalában oly zsarnoki uralmat gyakoroltak a keresztények fölött, hogy vereségüknek csak örvendhetünk. Az antiliberálisok most az urak Bécsben s ök minden bizonyossal igazságszabak, lelkiismeretesebbek lesznek a liberálisoknál és erélyes védelmükbe fogják venni az egyházat, s a vallást. Ezt azonban csakis abban az esetben remélhetni, ha minden tekintetben alávetik magukat a pápa tekintélyének és enyhítik anti-z-mizmusukat, melyet az egyház mindig elítél. — Egyébiránt híre jár, hogy Bécs egyelőre főpolgármester helyett császári biztost kap.

— **Olaszország.** A választási kortekedések teljes folyamathatban vannak, de a kormány csalatkozott, midőn alá hitte, hogy a katolikusokat ezáltal meg fogja nyervekteni a maga részére. A katolikusok ugyanis tegnapielőtt azt az utasítást kapták a Vatikánból, hogy a szavazástól tartózkodjanak. Ez újabb jele annak, hogy a Vatikán kibékülése az új Olaszországgal még nagyon hosszú idő kérdése.

— **Németország.** A berlini birodalmi gyűlés a múlt héten leszavazta a felforgatók, nevezetesen a szocialisták ellen irányult törvényjavaslatot, mely többek közt — a kath. centrum indírványára — az Istent, a vallást és közkeresőt sértők ellen is intézkedett. Ezen leszavazásnak egyik eredménye most abban nyilvánul, hogy a centrum ismét egymásután leszavazza a kormány javaslatát, a mint ezt hétfőn a dolnyadó javaslatlall meg is tette. A liberálisok és szocialisták tehát ismét ellenzékbe szorították a centrumot, a minek legnagyobb kárát maga a birodalom látja.

Telefon-jelentések.

Budapest, máj. 15.

A főrendiház ülése.

Ülés kezdete 11 óra.

Elnök: Vay Béla báró.

Jegyzők: Gáll József, Bánffy György báró és Gyulai Pál.

A főpapok közül jelen vannak a tegnapiak, kivéve Bubicics Zsigmond kassai püspököt, a ki tegnapi ülésből kijövet elesett és megsérült.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Wlassics Gyula, Fejérváry Géza br.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után következik a napirend: a vallás szabadságáról szóló törvényjavaslat III. fejezetének folytatásos tárgyalása.

A vallás szabadságjáról.

A 24. §-nál (a bevett vallásfelekezetek valamelyikéből kilépett, de valamely bevett vagy elismert felekezethez nem csatlakozó egyének anyagi kötelesegeiről) felszólal

Zichy Nándor gróf. Nem fogadja el a szakaszt, mert ez által oly tárre lépne az ellenzék, melyre lépni nem akar. Indítványozza a szakasz egyszerű törölését. (Helyeslés jobbfelől.)

Koglevich István gróf stílaris módosítást nyújt be és a szakasz fenntartását óhajtja, mert ennek az az intenciója, hogy szeszélyből ne bujhassék ki senki egyházi kötelezettsége alól.

Szapáry István gróf: Az ellenzék kötelesege a felekezetnélküliséget minden

módosítással elvetni. (Zajos helyeslés a jobb oldalon.)

Wlassics Gyula miniszter elfogadja Keglevich gróf stílusú módosítását és Zichy Nándor és Szapáry Géza grófokkal szemben megjegyzi, hogy a 24. § elfogadását a javaslat 5. §-a szükségessé teszi, mely megengedi, hogy az egyik felekezetből át lehessen lépni a másikba. Szükségesnek tartja, hogy az átlépők köteleességei törvény útján szabályoztassanak. Kéri a szakasz elfogadását.

Zichy Nándor gróf polemizál Wlassicsal és Keglevich gróffal és kijelenti, hogy őt Wlassics beszéde a legkevésbé sem győzte meg arról, mintha ő helytelen álláspontot foglalna el és ezért fentartja indítványát. (Helyeslés jobb felől.)

Wlassics miniszter helyreigazítja félreértett szavait.

Vécsey József báró frivolitásnak nevezi azon felfogást, mintha ő § elfogadása útját állaná a könnyelmű áttérésnek. Wlassics szerint a § elvetéséért a felelősség az ellenzékot terheli. Ő nem tudja, mit hoz a jövő, de teljes lelki nyugalommal mondhatja, hogy az ellenzék ezt a felelősséget készséggel olvállalja (Élénk helyeslés jobb felől.)

Elnök a vitát bozárja és elrendeli a névszerinti szavazást. A kik elfogadják Zichy Nándor gróf indítványát, igennel, a kik nem fogadják el, nemmel szavaznak.

Megajtetvén a szavazás.

Igennel szavazott 114 főrend, Nemmel szavazott 109 főrend a 24. §-t tehát 5 szótöbbséggel elvetették. (Élénk éljenzés a jobb oldalon.)

A 25. §-nál

Zichy Nándor gróf indítványozza ezen szakasz eltörlését.

Keglevich István gróf látva az ellenzék merov magatartását, indítványozza, hogy a III. fejezet hátralévő §-ai egyszerre becsóttassanak szavazás alá, hogy vége vétesék az állatkínzásnak (Derűtség a jobboldalon.)

Zichy Nándor konstatálja, hogy a §-onkénti szavazást a tuloldal provokálta. Az ellenzék az egész fejezetet egyszerre akarta szavazás alá becsóttani. Nincs kifogása az ellen, hogy a 25., 26., 27. és 28. §§. fölött egyszerre szavaztassék és oda módosítja indítványát.

Megajtetvén a névszerinti szavazás, **Zichy Nándor gróf indítványa — mellett szavazott 114 főrend, ellene szavazott 109 főrend, a 25-28 §§. tehát 5 szótöbbséggel elvetettek.**

A IV. fejezet 29. §-ánál

Zichy Nándor e szakasz törlését indítványozza.

A főrendek felállással szavaznak. **A többség a szakaszt elveti.**

A 31. §-nál

Zichy Nándor e szakasz kihagyását hozza javaslatba.

Keglevich István: E szakasz nem kerülhet szavazás alá, mert a két ház már elfogadta. Legfeljebb a fölött lehet szavazni. vajjon a főrendház a szakaszt visszaküldi-e a képviselőházhoz, vagy pedig újabb jelentéstételre szólítja fel a hármas bizottságot.

A harmadik olvasás.

Zichy Nándor gróf: Parlamentáris szokás szerint a részletes tárgyalást harmadik olvasás követi. Kéri az elnököt, ejtse meg a 3-ik olvasást.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök szerint ennek a jelen esetben helye nincs.

Zichy Nándor gróf: Nagyméltóságú Elnök ur! Méltóságos főrendek! Nekem a parlamenti tárgyalásokról, a miniszteri joghatóságokról és a tárgyalásokban való részvételről, valamint a főrendház jogköréről és a képviselőház jogköréről tökéletesen

eltérő véleményem van attól, a melyet a miniszterelnök kifejtett. (Halljuk! Halljuk!) A miniszterelnök ur azon állásponton van, hogy ha egyik vagy másik szakasza egy javaslatnak elfogadtatott, a másik meg módosított és a többi elutasított és így megváltoztatva a javaslat visszaküldetik a képviselőházhoz, az pedig e módosításokat elfogadja, vagy egy némolyikét el nem fogadja, mindig arra nézve, a miben egyértelmű volt a főrendház és a képviselőház szavazata: a képviselőház és a főrendház mog van köteve és ettől többel nem térhet. (Ugy van! bal felől.)

Már pedig ez az eddigi gyakorlattal ellenkezik. Ellenkezik ez azon tárgyalásokkal is, melyek e részben a képviselőházban folytattak, azon állásponttal, mely a hármas bizottság tárgyalásánál a kormány által elfogadtatott és ellenkezik azon elvvel is, mely a parlamenti tárgyalásokat egyáltalában irányítani van hivatva.

A törvényhozásban mindegyik ház a maga körében szavaz és csakis a törvény és házszabályai által korlátoztatik szavazatának szabad gyakorlatában. Mindaddig, a míg valamely javaslat törvénynyő nem vált, a ház többsége mindenkor teljes szabad meggyőződése szerint szavazhat fölötté. (Ugy van! jobb felől.) Ez áll ugy a képviselő, mind a főrendházra nézve. Ha a javaslatból egyes szakaszok vagy fejezetek kiszakítottak, azután a kormány tetszésétől függött, hogy az így megsonkított javaslat zsonztesítés alá terjeszti vagy sem. Ez szerintem a felelős kormány rendszernek és parlamentarizmusnak alapjából való kiforgatását jelenti. (Helyeslés jobb felől.)

Dehát kérem, mi az értelme az appropriációnak, a végleges szavazásnak? Ez a módosított vagy nem módosított javaslatnak a tárgyalás folyamán felmerült módosítások vagy nézetek lekiismeretes megfontolása után egy újabb szavazás által való érvényesítése, ugy, hogy meglehet, hogy a tárgyalás folyamán minden szakasz megszavaztatott és az appropriáció, vagyis az egész törvényjavaslat elvetetik és meglehet, hogy megfordítva történik és a javaslat az appropriáció által elfogadtatik.

Hiszen a főrendház mindenkor változtathatja álláspontját többségének határozata szerint és egy előző ülés határozata által a következő ülés megköve nincsen, és ne vádolják ezt a felfogást azzal, hogy az a szabadosságnak kifejezése. A miniszter urak az előbbi tárgyalások alkalmával azt mondták, hogy ily módon bármelyik kisebbségnek vagy pártnak módjában áll a tárgyalásokat megszakítani. Nem magának a főrendháznak vagy a képviselőháznak is van-e jogában egy javaslatot jobb meggyőződése szerint megváltoztatni vagy megszakítani? Hiszen ugyanez történik akkor is, mikor a kormány maga változtatja és visszavonja a javaslatokat, ha már meg vannak szavazva, de törvényökké nem váltak és el nem fogadtattak. (Élénk helyeslés bal felől.)

Ez a parlamentrendszernek gyökerében való megtámadása, oly álláspont, mely visszavezetne azon tárgyalási modorokra és kormányzati rendszerek elveire, melyek a rendi alkotmányban dívtak. Ez nincs alkalmazva a miniszteri felelős kormányrendszerhez és a parla-

menti tárgyalások rendszeréhez, hanem a rendi alkotmány; a régi praxis megújításához vezet. En a mult intézményei iránt tisztelettel viseltetem. Ezen intézmények megféleltek ezen idők viszonyainak, de ma mások a viszonyok és törvények. A parlamentáris rendszer, a szabadság, a népképviselő (derűtség bal felől) fejlődött. Ezt az álláspontot a főrendház is megkivánja és ezért én e a harmadik olvasást kivánom (Zajos helyeslés, éljenzés és taps jobb felől.)

Wlassics Gyula miniszter Zichy Nándor gróf állásfoglalásában a kétkamara-rendszernek ad-absurtum vezetését látja. Nézetö szerint harmadik olvasásnak csak ott lehet helye, a hol volt első és második olvasás.

Vécsey József báró vedelmére kel Zichy Nándor gróf álláspontjának és a kormány érdekében is szükségesnek tartja a harmadik olvasást, mert azt hiszi, hogy ily törvényjavaslatot, mint a milyen a vallás szabadgyakorlatáról szóló lett a főrendházi tárgyalások által, nem találkozik kormány, mely ennek végrehajtására vállalkoznék. (Helyeslés jobb felől.)

Elnök azt hiszi, hogy harmadik olvasásról szó sem lehet. A kérdés az, hogy a III. fejezetről szóló üzenet a képviselőháznak, vagy pedig a hármas bizottságnak küldessék-e vissza.

Zichy Nándor gróf szólni akar, de szavai elvesznek az óriási zajban (Felkiáltások: Halljuk! Halljuk.)

Keglevich István gróf: *Nincs joga az elnök után szólni!* (Folytonartó nagy zaj.)

Zichy Nándor gróf: *Az elnöknek meg nincs joga indítványt tenni!* (Tüntető helyeslés és taps jobb felől.) *Nem engedem magamat itt terrorizáltatni!* (Megújuló taps és helyeslés jobb felől.) Álláspontomat fentartom! (Hosszantartó nagy zaj. Bánffy báró és Wlassics az elnökhöz sietnek és szenvedélyesen kapacitálják.)

Elnök (csenget) kijelenti, hogy a főrendház üzenete a tárgyalásról közvetlen fog a képviselőházzal. (Az ellenzék a legnagyobb indignációval fogadja ezen önkényes kijelentést, folyton tartó nagy zaj.)

A recepció.

Elnök: Következik a napirend második pontja, a zsidó vallás recepciójáról szóló törvényjavaslat tárgyalása. (Nagy zaj. Felkiáltások: Holnap! Holnap!)

Elnök: Az idő még nem oly előrehaladt, hogy a tárgyalást el kelljen halasztani. Az ülést öt percre felfüggesztem. Szünet után

Zichy Nándor indítványozza, hogy a javaslat általánosságban elvetessék.

Elnök elrendeli a névszerinti szavazást s felteszi a kérdést: A kik elfogadják Zichy Nándor indítványát igennel, a kik nem fogadják el, nemmel szavaznak.

A rendkívüli bizottság közepette lefolyt szavazás végön ugy a teremben, mint a tulzsfölt karzatokon, a kik figyelemmel kísérték a szavazást, konstataáltak, hogy a javaslat 1 vagy 2 szótöbbséggel megbukott. Maguk a zsidó újságírók is ezt konstataáltak, kik szerint a javaslat ellen 107-en mellette pedig 105-en szavaztak. Ezért is óriási meglepetést kellett, midőn az elnök a következő eredményt hirdette ki:

A javaslat ellen szavazott 107 mellette szavazott 107

főrend. Egyenlő lévén a szavazatok száma, elnök az 5 szavazatával dönt és a javaslat mellett szavaz. **A javaslat tehát 1 szótöbbséggel** elfogadtatott. (Óriási zaj. Felkiáltások: Holnap! folytassuk!)

Elnök: következik a részletes szavazás.

A cím elfogadtatik.

Az 1. §-nál

Elnök kéri, akar-e valaki hozzászólni a szakaszhoz. Nem jelentkezőkén sonki, elrendeli a szavazást.

A szavazás felállás után történik. Az óriási zajban nem veszik észre, hogy Zichy Nándor gróf szólni akar és ellenpróbát követel, elnök azonban nem törődve azzal, kijelenti, hogy a többség a szakaszt elfogadja.

E kijelentés még nagyobb vihart kelt az ellenzék soraiban, a hol hangosan vádolják az elnököt, hogy pártállást foglal el és teljesen a miniszterek és Koglevich István gróf sugalmazása alatt áll.

A 2. §-nál (a javaslat kardinális pontja, mely arról intézkedik, hogy keresztény ember lehet zsidóvá)

Zichy Nándor gróf hosszabb beszédben kifejti, hogy nem tartja megegyeztetőnek semmiféle keresztény felfogással a szakasz elfogadását, mert a keresztiség eltörölhetetlen jellegét nyom az emberre. A ki ezt a szakaszt megszavazza, az hitzegést követ el (Zajos tetszés balfelől.)

Koglevich István gróf nem tartja megengedettnek a felekezetek szerint való állásfoglalást és nem tartja kath. hitével ellenkezőnek azt, hogy katolikus ember zsidóvá lehessen.

Wlassics Gyula miniszter tévesnek mondja az ellenzék kiinduló pontját. Felekezői rendszerből kiindulni nem lehet, ha liberális javaslatokról van szó, melyek a jogegyenlőséget hirdetik. A ki elfogadja a szakaszt, nem követ el hitzegést s az ellenzék ezen felfogását visszautasítja. E háznak 100-nál több tagja van, a ki elfogadja, de azért nem érzi, hogy megszűnt katolikusnak lenni.

Elnök a vitát bezárja és elrendeli a szavazást Zichy Nándor gróf indítványa fölött. Felállással rendeli el, de e közben Esterházy M. Mór és tíz társa névszerűen szavazást kér. A szavazás a legnagyobb izgatottság közepette folyik le. Végre kihirdeti elnök az eredményt.

Zichy Nándor gróf indítványa mellett szavazott 105 ellene szavazott 94

főrend, a szakasz tehát 11 szótöbbséggel elvetetett. (Zajos éljenzés balfelől. Az ellenzék óriási zajban követeli a tárgyalás folytatását, felkiáltások jobbfelől: Holnap! A kormány helyzetét mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy szavazás közben Bánffy báró és Wlassics miniszter kisérték a liberális újságírókhoz és kormányparti szavazatokért szalasztották, mert többen, köztük Szász Károly ref. szuperintendens is, még a szavazás előtt eltávoztak, hogy ne kelljen a zsidó hitre téphetés mellett szavazniok.)

Elnök tanácsolja a tárgyalás felfüggesztését. (Többen szavazást kérnek arra nézve, hogy folytatassák-e vita, vagy pedig holnapra halasztassák. Végre is elnök bezárja az ülést és ott hagyja a helyét.)

Ülés vége 1/4 óra.

Zichy Nándor grófot, mikor elhagyta a muzeumot, nagy csapat lelkesen megéljenzte.

Széchen Antal gróf.

Széchen Antal gróf udvari főmarsall az este Bécsbe utazott s így nem lesz jelen a főrendiház holnapi ülésén. Utazása hivatalos funkcióval áll kapcsolatban és nélkülöz minden politikai jellegűt.

Bánffy harmadszor Bécsben

Az „Országgyűlési Értesítő” jelenti, Bányffy Dezső báró miniszterelnök pén-
teken nem ad kihallgatást. (A kihallgatás azért marad el, mert a miniszterelnök esü-
törtökön este Bécsbe utazik. Szerk.)

Budapesti értéktödsé.

Budapest, május 15.

4 száz. aranyjárdék	123—
Koronaértékű járadék	99-10
Magyar regále-kárt, kötvény	101.55
Magyar földterhm. kötv. 4 száz.	98-80
Tisza és szegedi nyereménykölcson 150—	
1. Hazai tak.-pénztár	101-25
Magyar földhitelintézet	101-10
M. tpénztár. közp. jelz.-bankja	101-59
Rimamurányi-salgótarjáni vasmű	278—
Schlick-féle vasöntőde és gépgyár	262—
Budapesti villamos városi vasút	342-50
Bazilika sorsjegye	7-70
Bécsvárosi nyereménykölcson	174—
„Jó szív” sorsjegye	2-85
Magyar vörös-kereszt sorsjegye	11—
Olasz vörös-kereszt sorsjegye	11-50
Osztrák vörös-kereszt sorsjegye	17-50
Arany es. és kir. vert	5-69
Arany. osztrák vagy magy. 8 frtos	9-69

TÁVIRATOK.

Kálnoky ismét lemondott.

Bécs, máj. 15. (Ered. táv.) A »Neue Freise Presse« mai esti lapja azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy **Kálnoky gróf közös külügyminiszter újólé lemondott és hogy lemondását a király elfogadta.** A külügyminiszter ezen nagy horde-
rejű lépését azzal hozzák kapcsolatba, hogy a napokban szó volt közte és Jósika báró miniszter közt arról, hogy Agliardi nuncius visszahívassék. Mikor Jósika báró kedden Budapestre jött, ezt a minisztertanácsban szóba hozta.

A miniszterek egyike elmondta a dolgot a »Pester Lloyd« egyik munkatársának és így csinálták Budapesten azt a »bécsiek« táviratot, mely szerint a nuncius visszahívása ténynek tekinthető. Mikor Bécsben meghallották, hogy Bánffy báró megint indiskréciótkövetetett el, Kálnoky azonnal beadta lemondását.

Bécs, máj. 14. (Ered. táv.) A »Neue Freie Presse« azon tendenció-
zus híré, mely szerint Kálnoky gróf ismét lemondott, a legilletékesebb helyről vett információk alapján megcáfolják. (A liberálisok tehát legújabbán hamis hírek gyártásában utaznak, csak hogy megmentsék uralmukat. Szerk.)

Tüntetések Agliardi mellett.

Bécs, május 15. (Ered. táv.) A tüntetések Agliardi nuncius-mellett egyre nagyobb mérvet öltének. Bécs katolikusai tegnapi nagyszabású tüntetést terveztek, a mennyiben hosszú kocsisorokban akartak elvonulni

a nuncius palotája mellett, de ez a tüntetés Agliardi egyenes óhajására elmaradt.

A néppárt Zólyomban.

Zólyom, máj. 15. (Ered. táv.) M a r s o v s z k y Endre tabajdi földbirtokos szombat óta utazza be a kerületet, de csak tegnap lépett fel, mint a néppárt hivatalos képviselőjelöltje. A jelöltet mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel fogadják s az ő meg a kerület néppárti vezérfőfőinek beszédei gyújtó hatással vannak a népre, mely napról napra lelkesebben és tömegesebben csatlakozik a néppárthoz és ebben üdvözlő megmentőjét a liberális garázdálkodástól. A néppárt mindenütt és mindig a legkomolyabb magatartást tanúsítja s a liberális lapok al-larmhírei a papok izgatásairól és a nép fanatizmusáról merő koholmányok. A választás tudvalevőleg szombaton lesz s a néppártnak igen nagy kilátásai vannak a győzelemre. A győzelmet Gyotva nagyközség fogja oldónteni, melynek 1000-nél több választója mind néppárti, de a néppárt a többi községekben is elég erős.

A megyei hatóságok részéről még eddig kevés presszió volt tapasztalható, a mennyiben itt azon, valóban páratlan esettel állunk szemközt, hogy a megye alispánja, **Csikay Károly rokonszenvez a néppárttal.**

A néppárt Zichyfalván.

Zichyfalva, máj. 15. (Ered. táv.) Dániel László torontálmegyei alispán, ki mint a kormánypárt jelöltje lépett fel, nem marad ellenjelölt nélkül. A néppárt ugyanis erősen mozog a kerületben és minden valószínűség szerint ellenjelöltet állít egy torontálmegyei földbirtokos személyében.

A győztes Lueger.

Bécs, máj. 15. (Ered. táv.) Dr. Lueger alpolgármester holnap délután 5 órára rendkívüli közgyűlésre hívta össze a városi tanácsot, melyben be fogja jelenteni Grubler főpolgármester lemondását. Az új főpolgármester választása még e hó 25-én, vagy 31-én lesz.

Városi és vidéki hírek.

A »Fejérmegyei Napló« május hó 15-én új előfizetést nyit. Felhasználjuk az alkalmat, hogy elbarádtainkat, nezetesen a néppárt híveit újra felkérjük lapunk támogatására.

Az előfizetési árak lapunk homlokán olvashatók, megjegyezzük azonban, hogy egy hónapra szóló előfizetéseket is elfogadunk és hogy lapunkra minden naptól kezdve elő lehet fizetni. Előfizetési ár egy hónapra 50 kr.

Ajánljuk lapunkat mint a néppárt hivatalos közlönyét különösen a néppártot szervező vidéki bizottságok figyelmébe.

Hátrálékos előfizetőinket felhívjuk az előfizetési díjak behúrdására, hogy a lap expediciója fennakadást ne szenvedjen.

— **József főherceg szemléltja.** József főherceg, a honvédség felügyelője — mint már jeleztük — legközelebb szemlélt tart az egyes honvéd dandárok felett. Így a napokban a verseci és lugosi 7 és 8-ik számú honvédségek fölött fog szemlélt tartani.

— **Miniszterrel nem lehet békét kötni.** A főrendház keddi ülésén történt, a mint azt már keddi külön kiadásunkban jelentettük, hogy heves jelenet játszódott le Zichy Nándor gróf és Vay Béla báró között, ki tudvalevőleg az első szavazás alkalmával a sürgetések dacára sem akarta felolvasztani a távollévő főrendek névsorát. Az ülés végén Vay Béla báró udvariasan közeledett Zichy Nándor grófhöz mondván:

— Békülünk meg, Kegyelmes Uram!

— Szent a béke! Válaszolt a gróf, a kit hasonlóan aposztrofált Wlassics miniszter.

— **Miniszterrel nem lehet békét kötni,** volt a gróf udvarias válasza. Wlassics miniszter fanyar mosollyal és hosszú orral odább állott.

— **Májális.** A dunapentelei kath. kör f. hó 12-én, vasárnap a község egy kies részén, az ugynevezett Mahádiában majális rendezett, mely minden tekintetben reményesen felül sikerült. A befolyt 14 frt tisztja jövedelem a kör könyvtára javára fordítatik. A rendező bizottság ezután is köszönetet mond Groisz Viktor földbirtokosnak, a ki szíves volt átengedni a majálisra a gyönyörű fekvésű Mahádiát.

— **Tilos a Zichy!** A „Nyitrai Magyar Szemle“ legutóbbi száma egy ehit liberális stíliúrl ad hírt. E szerint a nyitrai alispányeltes kidoboltatta az egész kerületben, hogy a falukon a lakosok lántestek terhe alatt tépjk le a választási plakátokat a ne merészelje többé senki Zichyt éltetni. Azért is mondjuk: éljen Zichy János gróf!

— **Kögyülés a városnál.** A város bizottsága f. hó. 27-én d. e. 9 órákor kögyülést tart a városház nagyertermében.

— **A megyei közigazgatási bizottság** f. hó 14-én d. e. 10 órákor tartotta május havi rendes ülését Huszár Ágoston alispán elnökölete alatt. Napirend előtt Molnár Béla bizottsági tag felszólalt a május 6-iki kögyülésen történtekből kifolyólag. Azt mondta, hogy 20 év óta páratlan és első eset, hogy a megyének közigazgatási bizottsága nyílt ülésen minden alap és ok nélkül (?) megtámadtatott. Ezt tette Kégl György, ki politikai felszólalásában igen valószínűleg az indulat hevéből elragadtatva azt mondta a mostani közigazgatási bizottságról, hogy a főispánnal egy huron pendül. A bizottsági tagok ez ellen nem szólhattak fel, de felszólalt Fiáth Miklós báró főispán s a sértő kifejezést visszavonatta s a közigazgatási bizottságot megvédelmezte; „Ezért halás köszönetemet nyilvánítom“. Ezután kezdte magasztalni a főispánt s a dicshimnuszhoz hozzátette, hogy a főispán „előforduló esetekben kapacitáitai engedti magát.“ (a kormánytól mindig, az ellenzéktől csak akkor, ha ez függetlenségi.) Végül indítványozta, hogy a bizottság kérje fel az elnököl alispánt arra, hogy a bizottság bizalmát és ragaszkodását hozza tudomására a távollévő főispánnak. Heinrich Lajos tisztú ügyész nincs az ellon, hogy a bizottság fejezze ki ragaszkodását a főispán iránt, de tekintettel arra, hogy a Kégl-féle úgy a jelzett kögyülésen befolyézt, kéri a megtörténtek bírálatának teljes mellőzését. A bizottság ily értelemben határozott. Az előadók jelentéseit a bizottság egyhangulag tudomásul vette.

— **Iskolai ünnepély.** A székesfejérvári kath. főgimnázium ifjusága f. hó 23-án áldozó csütörtökön d. u. 4 órákor a gimnáziumi segély-

egylet javára ünnepélyt rendez a következő tárgyszorozattal: 1. Szövetségdál, Friderici Dánieltől (1590). Előadja az ifjusági énekkar. 2. Lengyelországi harangok, Endrődi Sándortól. Szavalja Weiner Sándor VIII. o. t. 3. Magyar táncok Brahmstól. Zongorán előadja Berger Leo VIII. o. t. 4. Egy kedves ember. Monológ Gabányitól. Előadja Mészáros, Károly VIII. o. t. 5. Tavasz dal, Dürmer Gyulától. Előadja az ifjusági énekkar. 6. Az ir varie, Beriotól. Hegedűn előadja Löbinger Győző VIII. o. t., zongorán kíséri Löbinger Zseni k. a. 7. A rezgés, mint a természet jelenségeinek alapja. Természettudományi felolvasás. Tartja Hang Dániel tanár ur. 8. XIII. számú vonós négyes, Mozartól. Előadják: Kneifel Ferenc (első hegedű), dr. Lauschmann Gyula (második hegedű), dr. Fejér Ferenc (mely hegedű) és Vass Bertalan (gordonka) urak. 9. Gaudeamus igitur. Régi deák ének. Karra alkalmazta: Kvesler János. Előadja az ifjusági énekkar. Belépti díj egy korona. Jegyek előre válthatók Szlávik Zsigmond (Szekerák és Hornyánszky) kereskedésében.

— **Halózáás.** Részvétel vettik a gyászhirot, hogy Steiner Ignác kádártai molnár e hó 14-én reggel 5 órákor rövid szenvedés után életének 64-ik évében Kádártán meghalt. A boldogultnak hült tetemei ma délután 3 órákor fognak a róm. kath. hitvallás szertartása szerint a feltámasztás reményében nyugalomra tétetni a kádártai sírkertben. — Az elhunytban Vilhelm József székesfejérvári lakos testvérét, öv. Hübner Jánosné pedig unokabátyját gyászolja.

— **Tudja Pál, mit kaszál** cím alatt lapunk máj. 9-iki számában azt irtuk egy feltétlenül megbízható szemtanú előadása után, hogy Kemény Pál ügyvéd ur, a zirci kerület orsz. képviselője a veszprémi főispán jubileumi bankettjének estéjén egyik veszprémi kávéházban vig társaságban kigonyolta a néppárti velleitásokat és bolondnak jelentett ki minden papot, misuap reggel pedig ugyanabban a kávéházban találkozáván egy cisztercita pappal, melyen hajlongott előtte. Kemény képviselő ur most terjedelmes nyilatkozatot küldött hozzánk, melyből, minthogy tér szűke miatt nem közölhetjük, az „audiatur et altera pars“ elve alapján, közöljük a következőket: A képviselő ur „kétes híri tendenciával“ vádolja fentemlített hírlinket, és azt mondja, hogy a mi abban foglaltatik, az a valósággal homlokogyenest ellenkezik. Nyomban reá elismeri, hogy csakugyan szó volt abban a bizonyos társaságban néppárti velleitásokról, de az urak csak úgy „tréfásan csipkedtek egymást, az pedig rosszakaratuha-zugság“, hogy minden papot bolondnak mondott. Az a cistercita, a ki előtte a képviselő ur másnap oly mélyen hajlongott, a nyilatkozat szerint Vajda Ödön zirci főpápat volt, ki a képviselő ur „holmi kis vidéki politikai differenciálnál sokkal nagyobbra becsül.“ A nyilatkozat többi részeiben a képviselő ur politikai nézeteit fejtegeti. A képviselő ur itt egész komolyan ismétli, a mit a veszprémi kávéházban csak úgy tréfásan mondott. A képviselő ur ugyanis ünnepélyesen kijelenti, hogy ő a néppártot a hazára nézve károsnak tartja. Ezek után csak ugyan szerencsének tekintjük, hogy a képviselő ur nyilatkozatában maga a függetlenségi párt egyik legszerényebb tagjának vallja magát. A mint halljuk, Zircen is ugyanazon véleményen vannak a választók.

— **Körelem emberbarátokhoz,** A tolcavai anyae gyházhoz tartozó Bodrog-Olaszi fiókközösg hitbuzgó gondnokát, Cziráki Józsefet nagy szerencsétlenség érte. Ugyanis a Bodrog áradása alkalmával háza összedült s hogy azt felépíthesse, adósságba verte magát. E bajt kiheverte volna a szorgalmas és takarékos családapa, ha a Gondviselés újabb csapással nem sújtotta volna. Cziráki elvesztette szemévelég s így munkaképtelenné vált, pedig héttagú családjára egyedül az ő munkája után élt. Felkérem tehát kath. testvéreimet, segítsenek a szerencsétlen családon, tegyék lehetővé szemének gyógyítását s adósságainak törlesztését. Bármily csekély adományt szívesen fogad a család részére Koredkó Ede káplán. Tolosva (Zemplémmegye.)

— **Kinevesés.** Az igazságügyminiszter Langhammer Mihály napidíjast a székesfejérvári kir. törvényszék telekkönyvi osztályához irnokká nevezte ki.

— **Esküvő.** Mészáros Antal karagci állatorvos f. hó 14-én esküdtött örök hűséget a helybeli székesegyházban Lakos Antal kedves és szép leányának, Margitnak. Az esketési szertartást Fritzenschaft János káplán végezte.

— **A játékony ndegylet** javára f. hó 19-én, vasárnap a polgári lövöldében rendezendő gyermekünnepélyvel és táncal egybekötött sétahangverseny kedvezőlen idő esetében a tereben fog megtartatni. A rendező bizottság.

— **Állami alkalmazottak utazási kedvezménye.** A magy. kir. államvasutak igazgatósága az utazási időszak közeledtével figyelemzeti mindazon állami alkalmazottakat, kik a magy. kir. államvasutak vonalain a fennálló szabályok szerint utazási kedvezményre igényt tarthatnak, hogy a mérsékelt áru igazolványok kiszolgáltatása iránti kérvényeiket legálább 14 nappal az utazás előtt nyújtsák be, mert ellenkező esetben a folyamodók nagy számanál fogva megtörténhetik, hogy az igazolványok idejében megküldhetők nem lesznek, a késedelmes kézhez vétel pedig vizsgárásek engedélyezésére alapul annál kevésbé szolgálhat, mert az igazolványok három havi érvénynyel állittatnak ki s így ideje korán kérhetők.

— **Mészárosok és hentések kongresszusa** tartott f. hó 14-én Budapesten. A kongresszuson mintegy 200 fővárosi és vidéki mészáros és hentes gyűlt össze. Székesfejérvárról dr. Saára Gyula ügyvéd, Marschall Nándor és Bernáth Ignác hentések, továbbá Héjj József József mészárosok részt a kongresszuson s igen tevékenyen működtek. Dr. Saára Gyula igen életre való indítványt tett a kontárvágók rendszabályozására vonatkozólag, melyet a kongresszus egyhangulag el is fogadott.

— **A nagyérdemű hölgyközönség becses figyelmébe!** Bátorkodunk szíves tudomásukra hozni hogy áruházunk, a legújabb tavaszi és nyári divat-kelmékkel oly páratlan gazdag választékkal van felszerelve, hogy fővárosunkba is a divat első áruházat képezné. Menyasszonyi fehérmemű kelengyék áruházunkba legtökéletesebben lesz elkészítve, és számos elismerő nyilatkozat által, meggyőződöttünk, hogy az előkelő közönség a füsulyt nem a díszre, hanem általunk gyakorlott kitűnő kivitelre fordítják szíves figyelmükbe ajánlva kész szolgál *Deutsch Manó és fiait.*

* **Egyházi szerek,** műhímezések, templomi és egyesületi zászlók, miseruhák keresztuti- és oltárképek, csillárok, fehérneműk, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szűts és Társa, a hibornok-érek és Magyarország hercegprimásának udvari szállitót. Budapest, IV. Kossuth-Lajos-utca. Árjegyzékeiket kívánatra bérmentve küldik.

— **Rózsaleány ünnep.** Karácsonyi Guidó gróf ajándékát — mint tudósítók írja — május 12-én adták ki nagy ünnepéggel Vörösvárott Han Katalinnak, a falubeli sváb hajdonok közül kismert rózsaleánynak és vőlegényének, Sauter Józsefnek. Az alapító akarata szerint az orénydíj átadása előtt volt az esküvő, melyen a szertartást alkalmai beszéd

kisérétében ifj. Angeli Mihály plébános vezette. A falu ünnepére a környékből, valamint a fővárosból is nagyszámú ur közönség gyűlt egybe, mely aztán este reggelig tartó tánmulatságot rendezett.

— **Eljegyzés.** Volák Gyula tartalékos hadnagy, magy. állami vasuti hivatalnok f. hó 12-én eljegyezte Heisz Alajos szép és kedves leányát, Luizát.

— **Tanítóválasztás.** A dunapenteleki iskolások a napokban töltötték be a megüresedett tanítói állást. Megválasztott tanítónak egyhangulag Galla Endre okleveles tanító.

— **Ongyilkos csizmadia.** Ládler József csizmadia legény f. hó 14-én este szerelmi bánatában egy rozsdás pisztolyal kort-utcai lakásán a szájába lőt, mindezt azonban nem halt meg. A helyszínen még az esti órákban megjelent Polcz Páter alkaptány s beszéltette az ögilkost a megyei kórházba.

— **Rablógyilkosság Kőbányán.** F. hó 12-én virradóra rablógyilkosság történt Kőbányán. A kőbányai hegyek köré vezető úton Agoston István fejérmegyei pusztazámolyi születésű 35 éves foglalkozás nélküli napzámoló egy erősen megvasalt löcsessel megtámadta Balázs Flóriáné szül. Annus Erzsébet fényszarni illetőségű 37 éves facér öselét, a ki magával vitte ruhával megrakott batyuját. Agoston a löcsessel erős csapást mért áldozata fejére, a ki eszméletlenül rogyott össze. Ezután az elalélt nőt teljesen kifosztotta s elvette batyuját is, melylyel befelé igyekezett Kőbányára. A tottest még hajnalban elfogták s bekísérték a X. kerületi kapitányságra, áldozatát pedig a mentők a Rókus-kórházba szállították, hol élet halál közt lebeg.

— **Csaló pékinas.** Müller Vilmos helybeli pékinas egyszer egy levéllel állított be Huszár Károly kanonokhoz, melyben állítólagos gazdája, Hevesi Antal pékmester Huszár Károly kanonoktól, mint házigazdájától sürgősen 35 forintot kér néhány napra. A kanonok mit sem sejtve átadta az inasnak a kért pénzt s csak később jött rá, hogy az inas megcsalta. Ezen ügyben f. hó 14-én tartatott meg a végtárgyalás, melynek folyamán a törvényszék Müllert család vétségében bűnösnek találta s ezért 9 havi fegyházra ítélte. A kir. ügyész s a vádlott az ítélet ellen feleltek.

— **Népesedési mozgalom.** Szekesfejérvárott május hó 5-től 12-ig született összesen 18 gyermek, és pedig 11 fi. 7 nő; ezek közül törvényes 9 fi. törvénytelen 2 fi. Meghalt a lefolyt idő alatt összesen 10 ember, a kik közül 6 kiskoru, 4 pedig nagykoru volt. Mint haláluk szerepelt: tüdőbaj 2, diarhoea és erőszakos halál 1—1 esetben.

Irodalom és Művészet.

— **Szent Skapuláré** cím alatt 223 lapra terjedő 16-od rétu könyvecskét adott ki Semmer Imre karmelita rendű áldozó pap Győrött. Szerző a könyvecskében szól a skapuláré eredetéről, a vele járó kegyelmekről, a tagok kötelmeiről, közli továbbá a fölvetel szertartását s több Mária imát. Olyan könyv, mely a skapuláréről szólna, eddig nem volt a magyar irodalomban. Semmer ezt a hiányt kívánta pótolni s ez neki pompásan sikerült; mert a könyv nemcsak népszerű magyarázatot ad a skapuláréről, hanem a felsorolt esodás eseményekkel ösztönzi is az olvasót a skapuláré felvételére s az ájtatos szellem ébrentartására. A mű kiállítása csinos, izléses. Ára fűzve 25 kr., csinos vászonkötésben egy korona, diszkötésben pedig 2 korona. A boldogságos Szűz tisztelésének előmozdítása, valamint a közérkölosiség szempontjából

nem győzzük eléggé ajánlani egy egyeseknek, mint különösen a lelkeskedő papságnak. Kapható Győrött a karmelita kolostorban. 10 példány után egy tiszteletpéldány jár.

— **Lányok Lapja.** Ez a Dolinay Gyula szerkesztésében megjelenő képes gyermeklap májusi füzetében sok szép elbeszélést s verset közöl. A mellékletét képező „Történelmi Arcképcsarnok” 16-ik száma Kinizsy Pál és Korvin János életével foglalkozik. Ára a lapnak a melléklettel együtt egész évre 4 ft. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Keckeméti-utca 13. sz.

— **Kárpáti Lapok.** Ily cím alatt új hetilap indult meg Ungvárott, melyet határozott, nyílt katolikus szellem leng át. Szívöböl üdvözljük új lapársunkat s Isten áldását kérjük működésére. A lap szerkesztője Ramanez Aladár, előfizetési ára egész évre 4 ft. Kiadóhivatal Jäger Bertalan könyvnyomdája Ungvárott.

— **As Évszak** c. divat és kézimunka folyóirat most meg jelent május havi füzete kimerítő tudóstást hoz a párisi, berlini s bécsi divatról, továbbá a kézimunka újdonságokról. Szépirodalmi része elbeszélésekkel és költeményekkel szórakoztatja az olvasót. A mellékelt szabásív mindig könnyen áttekinthető. Az Évszak szerkesztője Fáyiné Hentaller Mária, előfizetési ára egész évre sárga kiadásban 6 ft., zöld kiadásban 4 ft. Kiadóhivatal: Grill Károly könyvkereskedése. Budapest. Dorotya utca 2. sz.

Közgazdaság.

As állami bevételek előirányzatának megbízhatósága.

(y.) A magyar kormány bevéti szokása, hogy midőn valami kellemlen meglepetéssel szolgálnak az országnak, ezt legelőször is valamely bécsi félhivatalos, vagy egyéb intímus lap által kürtöletik világgá. Ere aztán a magyar félhivatalos és liberális sajtó ugrik bele s polemáit indít a bécsi szecső ellen, mely mindig olyan formára lyukad ki, hogy: „Ha voltaképen szóról-szóra ugy is van — még sincs egészen ugy”. Ennek célja természetesen a *vakulj magyar!*

Már a multkor jeleztük e rovatban, hogy a bécsi „Pol. Corr.” elárulta, hogy — magyarán mondvá — idei államköltség-előirányzatunk tulajdonkép merő ámtás és hogy az állami jövedelmek, kezdve a fogyasztási adón s eljutva az államvasutak jövedékig teljesen megecsapantak. Még a mult év november 29-iki számunk élén ki-mondtuk, hogy Wekerle az idei budgettel finanszírozott előadásának végső numerusához jutott, innen túl következik a közgazdasági visszahanyatlás; megmondtuk ott ugyan azt is, hogy a költségvetésben kitüntetett milliós felesleg azon benyomást teszi reánk, mint ama földbirtokos pénzszeládája, ki ingatlanait az utolsó borozdáig megterhelte, hogy azt teletömhesse.

Nem lepett meg minket tehát a bécsi lap hira, mert eleve tudtuk, hogy azon források, melyek látszólag megszüntették az örökös deficitet, csakhamar be fognak dugulni; mert kétszer se regálét megváltani, se italméresi illetéket szedni, se konvertálni, se pénzt verni nem lehet — és midőn a folyton erősebbre esavart adósróf végére jutottak, azt is már hiába szorítanák jobban, — meg nem mozdíthatják többé.

A mi azonban még is meglepett, abban áll, hogy oly gyorsan látta szükségesnek Bánffy a közvéleményt a pénzügyek gyatra állásáról informálni; mert ezt arra való jelenk vesszük, hogy a deficit nagysága ma alig gyanítható arányokat fog ölteni s a millenium ünnepe és ennek fényességei nem fogják palástolhatni közgazdasági nyomorunkját.

Pedig a liberális sajtó évek óta valóságos époszokat zongedez közgazdasági haladásunkról, a nagyszerű fellendülésről, mely orszáig világ előtt tanubizonyoságot tesz arról, hogy az egyedül üdvözítő liberális párt mennyire felvirágoztatta a hazát s ime a „Pol. Corr.” akár Kálnoky Bánffyt, — ugy hazudtolja meg kis hírecekjével a liberális sajtó számlálhatatlan hasábra terjedő tirádáit. Az az egy hírecske, hogy a fogyasztási adó is csökkent, — tönkre tesz mindent.

Veszedelemes egy portéka ez a fogyasztási adó. Beszélhetnek, írhatnak akármenyit a közállapotok felvirágzásáról, a közvagyonosodás gyarapodásáról, ily frásisok csak addig árníthatják a világot, míg a fogyasztási adójövedék legalább is egy színvonalon marad; de ha egy hajszállal megapad, ez azt bizonyítja, hogy az orszáig közgazdaságilag, polgárai vagyonilag hanyatlottak, még pedig jóval megelőzve a fogyasztási adójövedék megapadásának időpontját s a ki ezt tagadja, az hazudik.

A fogyasztási adók apadása már eddig is milliókat képvisel. Wekerle legszemfényvesztőbb mutatóványa, melylyel tényleg a legnagyobb eredményeket elérte: a szesztermelési és fogyasztási adó egymagában három és fél millióval csökkent rövid három hónap alatt; ez egész évre tíz és fél milliónyi hiányt jelent, honnan pótolható ennyi hiány? Azt a bizonyítványt, hogy ennek bekövetkezését megelőzte s hogy már eleve fázott tőle, kiállítjuk Wekerlenek a révén, mert utolsó ekepozójában előállott a szeszmonopólium tervével; hanem persze ezt egymagában meg nem csinálhatta, ehhez Ausztria hozzájárulása is szükséges, arra pedig már nem volt ideje, hogy ezt kieszakölje.

Az államvasutak jövedelme, a hivatalos kimutatások alapján, januárban 1 és fél millió, februárban, midőn az előző forgalmi akadályok miatt felhalmozott áru indítattott utnak egész erővel, szinte nem éretett el a mult évi eredmény. A többi időről nem is adtak hivatalos jelentést, de azért ez is jelentés nekünk arról, hogy a márciusi és áprilisi eredmény, ha lehet, még az előbbiekéül is rosszabb.

De nem folytatjuk a többi adónemekkel, hisz olvastunk az árrizokozta károkról, tudhatjuk tehát, hogy a földadó is okvetlenül megapad. Az egész eredmény azt tanúsítja, hogy az idei költségelőirányzat teljes egészében irreális. Hegedűs Sándor a pénzügyi bizottság született előadója, ha a kiadások nem stimmeltek a bevételekkel, valószínűleg ugy segített a bajon, hogy a sperativumot aránylag toldozgatta s ha tette, szemére sem vethetjük, mert meg van írva, hogy remélni kell s kétségbeesni sohasem szabad; ámbár feltesszük róla, hogy saját privát előirányzatánál szkeptikusabban járt el; mert bizony, ha ezzel ugy bánt volna, mint az államéval, nem tesz szert annyi vagyonra, mint a mennyinek bírásával gyanusítják.

De hiszen így kellett ennek bekövetkeznie; három év óta csak az egyházpolitikai javaslatokban vájkálnak kormányaink, oda se néztek az orszáig kedvezőtlen gazdasági helyzetének, sőt valahányszor rámutattott valaki, elütötték egyszerű tagadással Wekerléék azért, mert nem érték rá az egyházpolitikai herce-hurca miatt; Bánffyek is ezért, no meg azért is, mert minden ember valamire való, de nem minden ember mindenne való.

— **Idegen gabona Magyarországon.** A legutóbbi napokban ismét igen nagy mérveket ölt a külföldi gabona behozatala Magyarországra. A budapesti gabonatózsdén alig mulik nap, hogy szerbiai vagy romániai busa tekintélyes mennyiségben ne kerülne forgalomba. Szerbiai zabból egy teljes hajórakomány érkezett s csakhamar el is kelt 6.55 forint áron elvámolva ugy, hogy tehát a szerbiai zab igen tekintélyes

értékben olcsóbb volt, mint a belföldi termény, mely egész 7.05 frtig menő áron kelt el. A romániai árpa szintén szerepelt a forgalomban, még pedig 6—6.25 frtos áron, tehát 60 krral olcsóbban, mint a magyar árpa. A kukoricának nagymérvű hanyatlásában szintén része van a külföldi gabonának, a mennyiben egy teljes hajórakomány romániai kukoricát eladásra kínáltak s ez a nagy mennyiség nyomasztó hatást gyakorolt az árakra. A Dunán felfelé állandóan igen nagy mennyiségű romániai gabonaszállítmányok jönnek, kiváltképpen árpa és kukorica Romániából. Sőt a legutóbbi napokban, mint fumei tudósítónk jelenti, több nagy tengeri hajó érkezett oda, mely argentiniai kukoricát hozott magyarországi écek részére. E kukorica ára angol kvarteronként háromnegyedpennyvel (mmként 25—30 krral) olcsóbb volt, mint a hazai kukorica. Az érkezett hajórakományok kirakása javában folyik s a kukoricát az ország belsejébe fogják szállítani. Ezek szerint tehát a legjobb uton vagyunk, hogy Magyarország, mely még alig néhány esztendő előtt az első exportállamok egyike volt, most valamennyi külföldi sőt tengerentúli termelőország fogyasztópiaca legyen. A mai kormányzati rendszer egyoldalú kereskedelmi és vámpolitikájával nem hogy a gabonakivitelünkben szerepelt fogyasztópiacokat óvta volna mag a magunk részére, hanem még megnyitotta a mi határainkat is, melyen át szerbiai, romániai, oroszországi gabonaáradattal együtt most már Amerika gabonája is előzöni országunkat, a legkétségbeesettebb válság felé tolvá azt a mezőgazdaságot, melynek amugy is igen nehéz viszonyokkal kell megküzdenie.

— **A valuta-reform.** Bécsből sürgönyzik, hogy a hitelintézet az általa képviselt konzorcium nevében ma szerződéseszerű opció jogát gyakorolta a 4 százalékos osztrák aranyjárdék 25 millió forintjára.

— **A déli vasut államosítása.** A N. W. T. azt jelentette volt, hogy a két kormány megegyezett a Magyarország részéről felvetett tarifakérdésben és hogy most már az államosítás befejezottnek tekinthető. A „Ferdembblatt” most a legjobb értesülésekre hivatkozva kijelenti, hogy az említett újság hire elejétől végig légbőlkapott koholmány.

— **Sertések veszedelme.** Egy szakörökben feltűnést keltő járványos betegség lept meg a kőbányai szállásokban levő sertéseket. A betegség annál különösebb, mert, a mint eddig konstátálva van, pusztán csak a sovány állatokat lepi meg, míg a hizottakat kerüli. Gondos vizsgálat alapján megállapított, hogy a betegség tünetei a következők: az állat elhull, étvágyát elveszti, testén kisebb-nagyobb vérvörös foltok (himlők) keletkeznek, a vége a nyavalyának pedig az, hogy az állat elhull. Konstátáltott továbbá, hogy a betegséget Kőbányán először az Eigel-féle szállásokban ismerték föl s hogy leginkább oly sertések szenvednek, a melyekre nézve kitudódott, hogy a tavalyi rossz tengeri-termes következtében mással tartották, péld. rozsszal vagy árpával. A betegségbe esett sertések legnagyobb részt az Alföldről származnak. A sertéskereskedők most már azzal számítanak, hogy ősszel nagyon föl fog menni a sertések ára, a mi különben, ha hizalmi való állat nem kerül Kőbányára, könnyen belátható. A gazdaközönségre intő jel legyen ez, hogy helyesen fogja fel a veszedelmet, hizalja sertéseit otthon jól, talán jobb árakra lehetne a gazdáknak is kilátása, nem csak a sertéskereskedőnek.

— **Kiállítási sorsjáték.** Lukács miniszter mint egy bécsi lapnak Budapestről telegrafálják, már legközelebb beterjeszti a képviselőháznak a kiállítási sorsjátékokra vonatkozó törvényjavaslatot. A miniszter osztály-sorsjátékot tervez és már meg is állapodott a Toróvárosi Takarékpénztárral, meg a Magyar Kereskedelmi Részvénytársasággal, mint a mely intézetek az osztály-sorsjáték létesítését átvesszik. Ez a megállapodás fogja képezni a végleges szerződés alapját, melynek részleteiből a nevezett lap kiemeli, hogy a két intézet a sorsjáték jövedelméből a kormányznak kiállítási célokra

egy millió forintot rendelkezésére bocsájt. A sorsjáték 10 millió forintra torjed ki és a Toróvárosi Takarékpénztár meg a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság a berlini Heintze és egy bécsi konzorciummal szövetkezve fogják létesíteni a nagy kiállítási sorsjátékot.

— **A Hanság-csatorna.** A földmivvelésügyi miniszteriumhoz beérkezett hivatalos jelentések szerint a Hanság-csatorna munkálataiban megint késedelmezések történtek, úgy, hogy a csatorna megnyitását, illetőleg a közhasználatnak való átadását újra el kell halasztani. A megnyitás június elsejére volt tervezve, de most még megfeszített erővel folytatott munka mellett is legjobb esetben július közepén történhetnek meg a megnyitás, melyen valószínűleg a földmivvelésügyi miniszter is jelen lesz. Még mintegy 280—300,000 köbméter földet kell eltávolítani, s ezen a munkán teljes erővel dolgoznak az óriás kotrógépek. A munkában történt nagy késedelem okául a hivatalos jelentés a mellékvizek magas vizállását mondja, de a csatorna környékén a miniszterium nehézkos ügyvezetésének tudják be a lassu előrehaladást. A késedelmes munka igen kellemetlen a környékbeli gazdáknak, mert igen sok munkáskezet tart lekötvé s így a földmivvelő munkálatok elvégzését megnehezíti és a munkásiány révén a munkabért is oly magasra emeli, hogy a gazdák alig birják fizetni.

— **A fejeér-tolnamegyei vasutak engedélyezéséről** szóló törvényjavaslatot Déniol Ernő kereskedelemügyi miniszter júli 13-án nyújtotta be a képviselőházban.

A javaslatot előzetes tárgyalás végett áttették a közlekedési bizottsághoz.

— **Országos vásár.** A tabajdi országos vásár, mely rendszerint nagyon élénk forgalmu, az idén f. hó 21. 22-ikén fog megtartatni.

— **Gazdasági tudósító.** A földmivvelésügyi miniszter Vértessy János moóri gazeatisztot a moóri járásra nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel megbizta.

— **Elhalasztott vásár.** A lepsényi vásár az idén nem az Orbán nap előtti hétfőn, hanem f. hó 25-én Orbán napján fog megtartatni.

— **Székesfehérvári piaci árak.** 1895. május 15-én:

Gabona: buza 6.80—6.90, rozs 5.70—5.80, árpa 6.—6.20, zab 6.40—6.50, kukorica 6.80—6.90, bab 9.40—9.50 frt métermázsánként.

Hizott sertés: könnyű 28—30, nehéz 33—36 kr. klgr. eleven súly szerint.

Szerkesztői üzenetek.

Nagyon kérjük katolikus hit-rokonainkat, hogy csak olyan lapokra adják pénzüiket, amelyek katolikus meggyőződésünket tisztelik. Ne támogassuk bűnrészességgel a zsidó sajtót, amely garasainkból palotákat emel-tet, de uton-utfélen pellenégre állítja hitűnket és arcul veri katolikus hit-elveinket.

K. J. urnak Nagy-Dégh. Anyi kérdésre hamarjában nem válaszolhatunk. — Cajus. A tárgy nem valami új, de talán a nyáron valamikor közöljük. —

HIRDETÉSEK

a »FEJÉRMEGYEI NAPLO« számára felvételnek

MÁRIÁN GYÖRGY könyvnyomdájában

Székesfehérvár. Szent-István-tér 1. szám alatt,

hol is mindennemű nyomdai munkák a legizlesebb kiállításban és legjutányosabb árak mellett készittetnek.

Üzlethelyiség változtatás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Székesfehérvárott 26 év óta fennálló

asztalos üzletemet

a városi árvaház átellenében levő Szelke-téle házból

távirida-utca 3. sz. házba

a tűzoltó-örtanya szomszédságába

helyeztem át s elvállalok továbbra is mindennemű

épület és butor asztalos munkákat

ugyszintén *bolti berendezéseket is.*

Főtörekvésem lesz ezután is, hogy az igen tisztelt közönség mindennemű igényeit jól és pontosan kielégíthessem a lehető legszolidabb árak mellett.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri illk tisztelettel:

JÁVOR JÓSEF asztalos mester.

— **Székesfehérvár, távirida-utca 3. szám.** —